

Олександр Федорович ЛИСЕНКО*(Університет сучасних знань, м. Київ)*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

У статті наголошено на тому, що адміністративно-правові норми у контексті протидії корупції виконують важливу роль, оскільки вони створюють правові механізми для забезпечення транспарентності та підзвітності органів державної влади, визначають вимоги до декларування доходів посадових осіб, контролю за використанням державних ресурсів, а також адміністративну відповідальність за порушення антикорупційних норм. Адміністративно-правові норми не лише встановлюють відповідальність за порушення антикорупційних норм, а й регулюють організаційно-управлінські процеси, які спрямовані на запобігання корупції в органах державної влади.

Стверджується, що для підвищення ефективності адміністративно-правових норм у протидії корупції є доцільним впровадження низки конкретних заходів. З-поміж іншого, необхідно удосконалити механізми моніторингу діяльності органів державної влади, що дозволить більш оперативно виявляти порушення та запобігати можливим корупційним проявам. Також слід посилити відповідальність за порушення антикорупційних норм. Важливо забезпечити більшу прозорість у діяльності органів державної влади, зокрема шляхом покращення механізмів публічного доступу до інформації про діяльність посадових осіб, використання державних ресурсів та фінансування проєктів і програм. Разом із цим необхідно покращити навчання та підвищення кваліфікації державних службовців щодо вимог антикорупційного законодавства та етики публічного управління.

Ключові слова: *правові засади, протидія корупції, органи державної влади України, антикорупційна політика, проблеми, адміністративно-правові норми.*

Постановка проблеми. Корупція є однією з найбільших загроз для демократичного розвитку України, економічного зростання та довіри громадян до державних інституцій. Протидія цьому явищу є одним із ключових напрямів державної політики, що реалізується через нормативно-правову базу, діяльність спеціалізованих антикорупційних органів та міжнародну співпрацю.

У вітчизняній адміністративно-правовій думці проблематиці протидії корупції в різних сферах життєдіяльності суспільства присвячували свої наукові праці В. Б. Авер'янов, О. І. Безпалова, В. М. Гаращук, О. П. Гетьманець,

М. Я. Дем'яненко, О. М. Джужа, Т. К. Завгородня, І. В. Зозуля, О. М. Ключев, А. Т. Комзюк, С. І. Корсун, А. М. Куліш, О. М. Музичук, О. Ю. Синявська, В. В. Сокурєнко, М. В. Старинський, С. О. Шатрава, І. М. Шоробура та інші вчені. Водночас, незважаючи на чималу кількість наукових здобутків, дослідники фактично поза своєю увагою залишили проблемні питання системи правових засад протидії корупції в органах державної влади України.

Мета статті полягає в тому, щоб визначити актуальні проблеми, пов'язані з правовими засадами протидії корупції в органах державної влади України. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити такі завдання: з'ясувати сутність правових засад протидії корупції в органах державної влади; проаналізувати положення нормативно-правових актів за тематикою дослідження; встановити актуальні проблеми, пов'язані з правовими засадами протидії корупції в органах державної влади України; визначити, яку роль відіграють адміністративно-правові норми серед правових засад протидії корупції в органах державної влади.

Виклад основного матеріалу. Правові засади – це сукупність юридичних норм, принципів та положень, що регулюють певну сферу суспільних відносин і визначають порядок їх правового врегулювання. Вони закріплюються в законодавчих актах, підзаконних нормативно-правових актах, міжнародних договорах та інших джерелах права¹.

Правові засади можуть стосуватися різних галузей права, наприклад, правові засади підприємницької діяльності, правові засади місцевого самоврядування, правові засади охорони здоров'я тощо.

У свою чергу, правові засади протидії корупції в органах державної влади – це система нормативно-правових актів, принципів, заходів і механізмів, спрямованих на запобігання, виявлення, припинення та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення, а також на формування антикорупційної культури.

Ці засади ґрунтуються на положеннях Конституції України, антикорупційного законодавства, міжнародних зобов'язань України, наявному досвіді та усталених практиках діяльності спеціалізованих органів (НАБУ, НАЗК, САП, ВАКС), впровадженні відповідних механізмів запобігання конфлікту інтересів, фінансового контролю, доступу до публічної інформації тощо.

Основним нормативним актом, що визначає засади антикорупційної політики, є Закон України «Про запобігання корупції», який регламентує заходи запобігання корупційним правопорушенням, механізми контролю за доходами державних службовців, порядок їх притягнення до відповідальності та основи діяльності спеціалізованих антикорупційних органів.

Кримінальний кодекс України передбачає покарання за корупційні злочини, зокрема зловживання владою, незаконне збагачення та інші

¹ Майданник О. О. Конституційне право України : навч. посіб. К. : Алерта, 2011. С. 218.

правопорушення. Крім того, важливими є положення законів України «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про прокуратуру», «Про судоустрій і статус суддів», які встановлюють правові основи діяльності органів, відповідальних за протидію корупції¹.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями у сфері протидії корупції, зокрема є учасницею Конвенції ООН проти корупції, співпрацює з Групою держав проти корупції (GRECO) та реалізує антикорупційні ініціативи в межах співпраці з Європейським Союзом. Впровадження європейських стандартів у сфері боротьби з корупцією є однією з умов для інтеграції України в ЄС.

Незважаючи на значний прогрес у створенні антикорупційної інфраструктури, проблема корупції залишається актуальною. Подальший розвиток антикорупційної політики вимагає вдосконалення законодавчої бази, забезпечення незалежності антикорупційних органів, підвищення ефективності правоохоронної системи та активної участі громадянського суспільства. Лише за умови комплексного підходу до протидії корупції можна досягти реального зниження її рівня та підвищення довіри до державних інституцій².

Незважаючи на вищевикладене, залишаються актуальними окремі проблеми, пов'язані з правовими засадами протидії корупції в органах державної влади України. Однією з ключових проблем є недостатня ефективність законодавчих норм, які часто змінюються, містять суперечності та прогалини, що дозволяє посадовцям уникати відповідальності. Хоча механізми антикорупційної політики формально існують, їх реалізація на практиці залишається слабкою, а заходи, такі як декларування доходів та перевірки, нерідко носять суто формальний характер³.

Важливою перешкодою протидії корупції є політичний вплив на антикорупційні органи, зокрема НАБУ, НАЗК, САП та Вищий антикорупційний суд (ВАКС). Тиск із боку влади та вибіркове застосування антикорупційних норм призводять до того, що окремі особи уникають покарання. Додатковою проблемою є неефективність судової системи, що проявляється у затягуванні розгляду справ щодо корупційних правопорушень, винесенні м'яких або виправдувальних вироків.

Крім того, в Україні досі існують проблеми з прозорістю та підзвітністю посадових осіб. Попри запровадження електронного декларування, випадки маніпуляцій із деклараціями залишаються

¹ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>; Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

² Сметаніна Н. В., Мельник Д. С. Політика протидії корупції – шляхи вдосконалення та сучасний стан. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 3. С. 348. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/64.pdf>.

³ Возняковська К. А., Біленець Д. А., Марчук В. В. Антикорупційні механізми у системі публічного адміністрування як засіб боротьби з організованою злочинністю у сфері господарювання. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. № 84 (3). С. 45.

поширеними. Громадський контроль за доходами державних службовців хоч і здійснюється, але має обмежений вплив через бюрократичні та законодавчі бар'єри.

Для покращення ситуації необхідно забезпечити реальну незалежність антикорупційних органів, усунути політичний вплив на судову систему, посилити відповідальність за корупційні злочини та запровадити ефективні механізми конфіскації незаконно отриманих активів. Лише комплексний підхід із залученням громадянського суспільства, міжнародних партнерів та незалежних медіа може привести до суттєвого зниження рівня корупції в державних органах України¹.

Недосконала система декларування статків та доходів державних службовців також є одним із слабких місць у правових засадах антикорупційної політики. Хоча запровадження електронного декларування стало важливим кроком уперед, ефективність перевірок залишається низькою, а самі механізми декларування часто використовуються вибірково. Окрім цього, окремі корупціонери уникають відповідальності шляхом переписування майна на родичів або використання офшорних схем для приховування активів².

Також проблемою є низька ефективність антикорупційної освіти та превентивних заходів. Формально в Україні діють програми з підвищення правової обізнаності щодо корупційних ризиків, проте вони не дають належного результату. Корупція продовжує залишатися соціально прийнятним явищем у певних сферах, а частина суспільства толерує надання певних коштів чи цінних дарунків за надані послуги. Відсутність реальних змін у суспільній свідомості сприяє відтворенню корупційних практик із покоління в покоління.

Ще одним слабким місцем є недосконалий механізм державного контролю за використанням бюджетних коштів. Незважаючи на створення таких інструментів, як система ProZorro, корупційні ризики у сфері публічних закупівель залишаються високими. Деякі держпідприємства та відомства знаходять способи обходити антикорупційні процедури, проводячи фіктивні конкурси або маніпулюючи тендерними умовами.

Варто також звернути увагу на проблему корупції в місцевих органах влади. Протидія корупції на рівні центральних органів виконавчої влади є більш публічною та контрольованою, тоді як на місцевому рівні корупційні схеми часто залишаються непоміченими. Це стосується питань розподілу земельних ресурсів, надання дозволів на будівництво, а також діяльності комунальних підприємств. Відсутність дієвого громадського контролю на

¹ Розвиток механізмів залучення громадськості до заходів протидії корупції в Україні // Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). Київ, 2020. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/rozvitok-mekhanizmv-zaluchennya-gromadskosti-do-zakhodiv?_cf_chl_tk=MeAnftFBsYTI03ynl83CY3ECn6gWpigijsvc.Bj5fNNc-1740913486-1.0.1.1-0IIC8ftTjuiGQcg8yFz67_T0FmSuusKTx90ppD10hY

² Антикорупційна політика ЄС: ключові елементи, орієнтація на сталий розвиток, уроки для України : навчальний посібник. Суми : Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. С. 29.

місцевому рівні лише посилює ці проблеми¹.

Крім того, варто відзначити проблеми у сфері цифровізації антикорупційних процесів. Хоча Україна зробила значні кроки у впровадженні цифрових інструментів (е-декларування, електронні послуги, відкриті реєстри), залишаються ризики маніпуляцій, збоїв у системах та кібератак, що можуть використовуватися для приховування корупційних злочинів².

Для того, щоб усунути ці недоліки, необхідно забезпечити незалежність антикорупційних органів від політичного впливу, удосконалити механізми фінансового контролю, створити реальні гарантії захисту бізнесу від корупційного тиску та значно підвищити рівень підзвітності посадових осіб перед суспільством. Лише комплексні реформи та їх системне впровадження дозволять суттєво зменшити рівень корупції в органах державної влади України.

Адміністративно-правові норми відіграють важливу роль серед правових засад протидії корупції в органах державної влади України, оскільки вони формують систему управлінських і організаційних засад для ефективного запобігання корупційним проявам, визначаючи порядок функціонування органів державної влади та механізми їх взаємодії з громадськістю і бізнесом. Ці норми дозволяють створити правові умови для системного та комплексного підходу до протидії корупції, ураховуючи як профілактичні, так і репресивні заходи.

Адміністративно-правові норми також сприяють розвитку механізмів внутрішнього контролю та прозорості діяльності державних органів. Одним із таких механізмів є обов'язкові процедури подачі та обробки декларацій про доходи та майно державних службовців, що дозволяє виявляти можливі конфлікти інтересів, а також зловживання з боку посадових осіб. Крім того, внутрішній контроль включає в себе аудит діяльності органів державної влади, контроль за використанням бюджетних коштів і перевірки на відповідність вимогам антикорупційного законодавства. Відповідні адміністративно-правові норми визначають порядок реалізації цих процедур, що забезпечує максимальну прозорість у роботі органів державної влади.

Адміністративно-правові норми не існують ізольовано, вони тісно пов'язані з іншими галузями права, зокрема з кримінальним правом, яке визначає санкції за серйозніші форми корупційних правопорушень, тоді як адміністративно-правові норми займають місце попереджувального механізму, що запобігає більш тяжким правопорушенням. Разом ці два правові інструменти формують ефективну правову систему протидії

¹ Запобігання і протидія корупції в органах публічної влади // Портал управління знаннями. URL: https://pdp.nacs.gov.ua/courses/zapobihannia-i-protydiia-koruptsii-v-orhanakh-publichnoyi-vlady-109?course_enrollment_id=6118.

² Моторний Д. В. Фінансові інструменти як обов'язковий елемент корупційних кримінальних правопорушень, вчинених чиновниками центральних органів державної влади // Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 17 лютого 2023 р.). С. 227.

корупції, яка дозволяє як покарати винних, так і забезпечити належну профілактику корупційних проявів.

Окрім того, адміністративно-правові норми забезпечують створення управлінських стандартів і внутрішніх регламентів, що регулюють антикорупційну діяльність в органах державної влади, установлюючи приписи щодо розроблення і впровадження внутрішніх політик і процедур, які сприяють прозорості й ефективності управління. Це включає в себе регулярне проведення освітніх програм і тренінгів для державних службовців з питань етики, боротьби з корупцією та розвитку антикорупційної культури. Це не тільки запобігає корупційним діям, але й сприяє формуванню довіри громадян до органів влади¹.

Так, адміністративно-правові норми займають центральне місце в системі правових засад протидії корупції в органах державної влади України. Вони не лише визначають обов'язки посадових осіб, але й забезпечують механізми контролю, санкціонування та стимулювання доброчесної поведінки публічному управлінні. Завдяки цим нормам формується ефективна система боротьби з корупцією, яка сприяє підвищенню рівня прозорості, доброчесності та довіри громадян до органів державної влади.

Важливість адміністративно-правових норм у протидії корупції в органах державної влади України важко переоцінити. Вони є важливим інструментом протидії корупційним проявам на всіх рівнях публічного управління. Адміністративно-правові норми не лише встановлюють чіткі правила та стандарти поведінки для державних службовців, але й визначають ефективні механізми контролю та покарання, що забезпечують мінімізацію ризику корупційних дій.

Важливість адміністративно-правових норм також полягає в їх здатності стимулювати розвиток антикорупційної інфраструктури в Україні. Це включає створення спеціалізованих антикорупційних органів, спеціалізовано уповноважених підрозділів в органах державної влади, а також розробку антикорупційних програм і стратегій на рівні органів виконавчої влади. Адміністративно-правові норми визначають правові основи для створення таких структур і функціонування державних органів, які повинні забезпечити контроль за дотриманням антикорупційних вимог та виявляти корупційні правопорушення.

Адміністративно-правові норми також сприяють розвитку культури прозорості та підзвітності, що є важливим елементом у створенні ефективної антикорупційної політики. Вони визначають механізми громадського контролю, забезпечують доступ до інформації про діяльність державних органів та сприяють участі громадян у прийнятті рішень. Це дозволяє забезпечити прозорість в роботі органів державної влади, що

¹ Мотозюк М. О., Висотенко Ю. В. Проблеми та перспективи реформування адміністративного права в умовах воєнного стану // Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації: Матеріали XIX науково-практичного семінару (Київ, 20 червня 2024 року) / ред. колегія : І. Д. Пастух (голова), В. М. Дорогих, О. К. Волох. К. : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 106.

створює умови для викриття корупційних схем і зловживань.

Окрім цього, адміністративно-правові норми відіграють важливу роль у впровадженні механізмів юридичної відповідальності за порушення антикорупційних стандартів. Вони визначають процедури перевірок, нагляд за дотриманням законодавства, а також засоби впливу на поведінку тих, хто порушує антикорупційні вимоги. Завдяки адміністративним санкціям можна ефективно реагувати на правопорушення в адміністративній сфері, що дозволяє швидше і без зайвих затримок усувати наслідки корупційних дій¹.

Окремо варто наголосити на важливості адміністративно-правових норм у формуванні правової свідомості серед державних службовців та громадян. Завдяки чітким, зрозумілим і обґрунтованим нормам правоохоронні органи та громадськість можуть належно оцінити рівень корупції в органах державної влади, а також зрозуміти, як діяти для її усунення. Розробка і впровадження адміністративно-правових норм з антикорупційної тематики формує у суспільстві розуміння того, що протидія корупції є пріоритетом і важливим елементом правового порядку.

Адміністративно-правові норми є фундаментом системи правових засад протидії корупції в Україні. Вони допомагають забезпечити ефективний контроль, запобігають корупційним проявам, визначають правила поведінки для державних службовців і створюють умови для підвищення прозорості діяльності органів державної влади. Тільки шляхом реалізації комплексного підходу, де адміністративно-правові норми взаємодіють з іншими правовими інструментами, можливо досягти реального зниження рівня корупції та забезпечити ефективне функціонування державних інститутів.

Висновки. Таким чином, у даній статті встановлено, що протидія корупції в органах державної влади України є важливим напрямом у забезпеченні законності, стабільності та ефективності державного управління. Враховуючи, що корупція є одним із найбільших викликів для функціонування демократичної держави, правові засади боротьби з нею повинні бути комплексними і багаторівневими.

Наголошено, що адміністративно-правові норми у контексті протидії корупції виконують важливу роль, оскільки вони створюють правові механізми для забезпечення транспарентності та підзвітності органів державної влади, визначають вимоги до декларування доходів посадових осіб, контролю за використанням державних ресурсів, а також адміністративну відповідальність за порушення антикорупційних норм. Вони є важливими інструментами для здійснення адміністративного контролю над діяльністю державних службовців, що дозволяє ефективно виявляти і запобігати вчиненню корупційних дій на ранніх етапах. Адміністративно-правові норми не лише встановлюють відповідальність за

¹ Музичук Е. О. Правові засади протидії корупційним проявам у публічній службі та місце серед них адміністративно-правових норм. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. №1 (31). С. 422.

порушення антикорупційних норм, а й регулюють організаційно-управлінські процеси, які спрямовані на запобігання корупції в органах державної влади. Це дозволяє створити ефективну систему виявлення корупційних ризиків і забезпечення оперативного реагування на корупційні прояви. Адміністративно-правові норми визначають процеси створення системи внутрішнього контролю в органах державної влади, функціонування антикорупційних підрозділів, проведення перевірок на відповідність діяльності посадових осіб антикорупційним вимогам.

Зазначено, що, незважаючи на значний прогрес у розвитку адміністративно-правових норм у сфері протидії корупції, недостатньо ефективного застосування існуючих законодавчих норм, недосконалість механізмів контролю та відсутність належного моніторингу результатів антикорупційної діяльності можуть значною мірою знижувати ефективність правових засобів протидії корупції. Враховуючи ці проблеми, необхідно постійно вдосконалювати адміністративно-правові норми, створюючи умови для їх більш ефективного застосування.

Стверджується, що для підвищення ефективності адміністративно-правових норм у протидії корупції є доцільним впровадження низки конкретних заходів. З-поміж іншого, необхідно удосконалити механізми моніторингу діяльності органів державної влади, що дозволить більш оперативно виявляти порушення та запобігати можливим корупційним проявам. Також слід посилити відповідальність за порушення антикорупційних норм. Важливо забезпечити більшу прозорість у діяльності органів державної влади, зокрема шляхом покращення механізмів публічного доступу до інформації про діяльність посадових осіб, використання державних ресурсів та фінансування проєктів і програм. Разом із цим необхідно покращити навчання та підвищення кваліфікації державних службовців щодо вимог антикорупційного законодавства та етики публічного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикорупційна політика ЄС: ключові елементи, орієнтація на сталий розвиток, уроки для України : навчальний посібник. Суми : Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. 270 с.
2. Возняковська К. А., Біленець Д. А., Марчук В. В. Антикорупційні механізми у системі публічного адміністрування як засіб боротьби з організованою злочинністю в сфері господарювання. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. № 84 (3). С. 43–48.
3. Запобігання і протидія корупції в органах публічної влади // Портал управління знаннями. URL: https://pdp.nacs.gov.ua/courses/zapobihannia-i-protydiia-koruptsii-v-orhanakh-publichnoi-vlady-109?course_enrollment_id=6118.
4. Майданник О. О. Конституційне право України : навч. посіб. К. : Алерта, 2011. 380 с.

5. Мотозюк М. О., Висотенко Ю. В. Проблеми та перспективи реформування адміністративного права в умовах воєнного стану // Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації: Матеріали XIX науково-практичного семінару (Київ, 20 червня 2024 року) / ред. колегія : І. Д. Пастух (голова), В. М. Дорогих, О. К. Волох. К. : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 105–108.

6. Моторний Д. В. Фінансові інструменти як обов'язковий елемент корупційних кримінальних правопорушень, вчинених чиновниками центральних органів державної влади // Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 17 лютого 2023 р.). С. 226–229.

7. Музичук Е. О. Правові засади протидії корупційним проявам у публічній службі та місце серед них адміністративно-правових норм. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. №1 (31). С. 419–428.

8. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

9. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

10. Розвиток механізмів залучення громадськості до заходів протидії корупції в Україні // Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). Київ, 2020. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/rozvitok-mekhanizmv-zaluchennya-gromadskosti-do-zakhodiv?_cf_chl_tk=MeAnftFBsYTI03ynl83CY3ECn6gWpigmjvsc.Bj5fNNc-1740913486-1.0.1.1-0IlC8ffTjpuiGQcg8yFz67_T0FmSuusKTx90ppD10hY.

11. Сметаніна Н. В., Мельник Д. С. Політика протидії корупції – шляхи вдосконалення та сучасний стан. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 3. С. 347–351. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/64.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 26.10.2024

Oleksandr F. LYSENKO,

Postgraduate Student

(University of Modern Knowledge, Kyiv, Ukraine)

LEGAL PRINCIPLES OF COMBATING CORRUPTION IN STATE GOVERNMENT BODIES OF UKRAINE

The article emphasizes that administrative and legal norms in the context of combating corruption play an important role, as they create legal mechanisms to ensure transparency and accountability of state authorities, determine requirements for the declaration of income of officials, control over the use of state resources, as well as administrative liability for violations of anti-corruption norms. Administrative and legal norms not only establish liability for violations of

anti-corruption norms, but also regulate organizational and managerial processes aimed at preventing corruption in state authorities.

It is argued that in order to increase the effectiveness of administrative and legal norms in combating corruption, it is advisable to implement a number of specific measures. Among other things, it is necessary to improve the mechanisms for monitoring the activities of state authorities, which will allow for more prompt detection of violations and prevention of possible corruption manifestations. It is also necessary to strengthen liability for violations of anti-corruption norms. It is important to ensure greater transparency in the activities of state authorities, in particular by improving mechanisms for public access to information about the activities of officials, the use of state resources and the financing of projects and programs. At the same time, it is necessary to improve the training and advanced training of civil servants on the requirements of anti-corruption legislation and public administration ethics.

Keywords: *legal principles, combating corruption, state authorities of Ukraine, anti-corruption policy, problems, administrative and legal norms.*